

ИСТОРИЈСКИ АРХИВ ПОЖАРЕВАЦ: ИЗЛОЖБА „МОДА У ПОЖАРЕВЦУ 1880 – 1929, СУСРЕТ ИСТОКА И ЗАПАДА“

Европеизација Србије кроз костим

Историјски архив Пожаревац приредио је тематски и просторно веома занимљиву и инспиративну изложбу на отвореном под називом „Мода у Пожаревцу 1880 - 1929, сусрет Истока и Запада“ у свом дворишном комплексу павиљона 4 у Старој касарни.

Изложба је свечано отворена у четвртак вече, 29. августа и биће доступна посетиоцима у наредне две године као део интегралне туристичке понуде Пожареваца. Врло оригинална и информативна, на неубичајен

Др Јасмина Николић

Бојан Илић

Са отварања изложбе

начин кроз моду забележену архивском фотографијом, изложба говори о историјским, политичким, економским и друштвеним приликама у процесу модернизације и европеизације Србије са прелаза из 19. у 20. век. Ауторка изложбе је др Драгана Милорадовић, архивска саветница чији је, иначе, делом то магистарски рад.

Изложбу као пројекат иза кога је стао Град, отворио је

Бојан Илић, председник Скупштине речима:

- Ова несвакидашња изложба нам показује ствари из прошлости, амбијент у Србији са краја 19. и почетка 20. века кроз моду и пут којим се она кретала. Немам ни најмању дилему да ће нам пребогате збирке Историјског архива Пожаревац показати како се живело и колико су људи са ових простора били слични и различити са остатком Европе и света.

ВРЕМЕ УСПОНА

Др Јасмина Николић, директорка Историјског архива Пожаревац на отварању је подсетила на прилике које су на овим просторима владале у периоду коме је поставка посвећена:

- Деветнаести век је био век успона за српски народ, век у коме је успостављена европска вертикала српске историје и век током којег је српски народ поново успоставио свој национални и европски идентитет. Српско друштво је посебно у другој половини 19. века било захваћено вишеструким процесима модернизације. Из европских престоница пристизале су новине које су доприносиле богаијем свакодневном животу.

- Поставку чине и 118 фотографија из збирке Историјског архива Пожаревац којом је ауторка изложбе хтела да прикаже визуелну историју Пожареваца на прелазу два века, посматрајући фотографију као документ прошлости, али и уметничко дело, један од највернијих од-

раза минулих епоха. Из визууре промена у одећи, презентоване су промене које су се дешавале у друштву у времену најзначајнијих догађаја на прелазу 19. у 20. век. Фотографије деце, жена и мушкараца прате костим од народног, грађанског до модног костима у годинама после Великог рата, рекла је др Јасмина Николић и додала:

- Изложба осликава исто-

Др Драгана Милорадовић

Проф. др Сенка Ковач

ријске, политичке, економске и друштвене прилике, процесе модернизације и европеизације Србије. Костим репрезентује естетске вредности, али „тихо“ говори и о социјалној, економској и културној позицији особе која га носи.

ПРИБЛИЖАВАЊЕ ПРОШЛОСТИ

Циљ изложбе и каталога није само представљање једне локалне средине и грађанског идентитета, већ и представљање пута државе од Истока ка Западу – стварање независне Кнежевине и Краљевине Србије, али и представљање фотографије као историјског извора и излагање јавности дела богате збирке фотографија Историјског архива Пожаревац:

- Изложба „Мода у Пожаревцу 1880-1929 – сусрет Истока и Запада“ са једне стране је наставак наше мисије да прошлост Града приближимо нама самим, а са друге, доказује да сегмент културе какав је мода, јесте и једна од могућности изучавања друштвене и културне историје српског народа, рекла је др Јасмина Николић.

Изложбу прати каталог чији је рецезент проф. др Сенка Ковач са Филозофског факултета у Београду. Подсећајући на значај и положај Пожареваца у ослобођеној земљи, професор Ковач је, између осталог, навела:

- Истражујући одевање др

Милорадовић је дошла до закључка да је општи економски просперитет Пожареваца као и прилив све већег броја досељеника из европских земаља, Срба из других крајева проузроковао у последње две деценије 19. века велике промене у костимима Пожареваца. На фотографијама се види велика разноврстност у одевању и поступност у формирању, како мушког тако и

женског костима. Поједини Пожаревацани уз традиционалну ношњу носе кравату, ципеле и шешир. Посматрањем фотографија и њеном анализом долази се до знања да процес европеизације тече поступно, најпре преко појединаца, млађих особа из најимућнијих пожаревачких породица да би се промена видела и почетком 20. века као последица Великог рата и немаштине.

Фотографије на паноима поставке на отвореном су поређане у двадесет тематских целина и прате цивилизацијски ход Пожареваца који путем модернизације од вароши постепено постаје град. Ауторка изложбе др Драгана Милорадовић сматра да су теме из свакодневног живота увек интересантне и нада се да је успела да пренесе оно што је нашла у збирци Историјског архива Пожаревац:

- Оно што сам пронашла у оквиру збирке Историјског архива датовано од 1889. до 1929. године спада у збирке које су по својој бројности и очуваности једне од најбољих у оквиру фондуца свих архива у Србији.

Отварање изложбе „Мода у Пожаревцу 1880 -1929, сусрет Истока и Запада“ пратила је модна ревија костима тог периода које су носили чланови КУД „Костолац“ као и креације израђене по нацртима пожаревачке сликарке Милене Павловић Барили.

Д. Деурић